СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 103. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 5. мая, 1927.

VOL. XXXV. No. 103. Jersey City, N. J., Thursday, May 5, 1927. THREE CENTS

РІКА ЗНОВА ПРОРИВАЄ ТАМУ

ЗНОВА 25,000 ЛЮДИЙ УТІКАЄ ПЕРЕД ВИЛИВОМ.

НЮ ОРЛІНС, 3. мая. — Піднесені води ріки Місісіпі прорвали тепер прибережну таму в ще одному місці, а саме коло впливу ріки Дакпорту, яких 10 миль на північ від міста Виксбергу, та вигнали з осель знова яких 25,000 людий.

Сей новий вилив збільшить залляту водами поверхню о цілий міліон акрів та буде вимагати знова пару міліонів долярів на заратунок жертв повени.

На тому ще відай не буде конець, бо як кажуть інжинери води сильно напирають на тами в других місцях, де теж може легко прийти до їх зірвання та нових заливів.

На ратунок людий, захоплених несподівано новим виливом, поплила фльотиля річних суден, яка визбирує людий, що осіли на дахах і деревах, вижидаючи ратунку.

ПРЕЗИДЕНТ КУЛИДЖ УСПОКОЮЄ ЛАТИНСЬКУ АМЕРИКУ

ВПЕВНЯЄ В СВОЇЙ ПРОМОВІ, ЩО ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ХОЧУТЬ ПОМАГАТИ А НЕ ПАНУВАТИ.

ВАШИНҐТОН, 3. мая. — З нагоди отворення засідання Панамериканської торготельної конференції виголосив президент Кулидж промову про відносини межи Злученими Державами а републиками середньої й південної Америки.

Президент упевняв делеґатів, що Злучені Держави не мають найменчого наміру опановувати латинської Америки. Вони хочуть помагати, а не контролювати. Він називав латинські републики сестрами Злучених Держав. Основою американської політики має бути рівність усіх републик в Америці та взаїмне довіря до себе.

УРЯД ПРИГОТОВЛЯЄТЬСЯ ДО ЗАКОНОДАВСТВА В СПРАВІ ПОВЕНИЙ

КУЛИДЖ ВИСИЛАЄ СПЕЦІЯЛЬНОГО РОЗСЛІДНИКА НАД МІСІСІПІ.

ВАШИНҐТОН, 3. мая. — Президент Кулидж приказав інжинерському корпусови та комісії ріки Місісіпі почати на місци розгляненне умов повений та подати урядови готовий плян законодавства, потрібного для запобіження на будучність подібним повенням.

Кулидж дав рівночасно до зрозуміння, що він противиться скликанню надзвичайної сесії конґресу для видання законів про повени та уділення помочи жертвам виливу Місісіпі.

НАСМІХАЮТЬСЯ З „КРАЄВОГО ВИНА".

НЮ ЙОРК, 3. мая. — На обіді, який Італійсько-Американське Товариство дало відомому італійському летунови Де Пінедови, тостмастер Ламонт підняв в честь гостя тоаст: „А тепер випиймо на його здоровля вина сього краю" — і підняв склянку води. Тоаст викликав загальну веселість.

ПОЖАРІ ЛІСІВ У ПІВДЕННІЙ ЧАСТИ СТЕЙТУ НЮ ДЖЕРЗІ.

МЕЙЗ ЛЕНДИНЬ, Ню Джерзі, 3. мая. — Більше як тисяча людий сеї околиці напружує всі свої сили, щоби погасити великі пожари лісів, які обняли вже коло 25 квадратових миль, знищили кілька осель, роскинених по лісах, та загрожують ще далі сусідним селам і місточкам.

При гашенню працюють і жовніри стейту і жінки.

ЯК АМЕРИКАНЦІ ЗБИРАЮТЬ ЖЕРТВИ.

ВАШИНҐТОН, 3. мая. — На заклик Червоного Хреста зложено вже на других пять міліонів суму 1 міліон 18 тисяч долярів.

На цілі Юнії Християнської Молодежи зібрано за перший день кампанії 1 міліон 910 тисяч долярів, себто близько 2 міліони долярів.

ПРИЗНАЮТЬ ЗНАЧІННЄ СТРАЙКУ.

ВАШИНҐТОН, 3. мая. — Заряди ріжних зелізничих підприємств подали в своїх місячних звітах, що за місяць квітень перевезли вони менче тягару, як звичайно в другі місяці, або в той самий місяць других років. Як причину сього явища подано з одного боку вилив ріки Місісіпі, а з другого боку страйк вуглевих робітників.

Досі підприємці звичайно перечили, буцімто страйк вуглевих робітників може мати якийнебудь вплив на бизнес.

СУДДЯ КРИТИКУЄ ЗАКОН ПРО ПРИСЯЖНИХ СУДДІВ.

НЮ ЙОРК, 3. мая. — Суддя висшого стейтового суду Стронґ виступив з публичною критикою теперішного закона про присяжних суддів. Він говорив, що одною з головних причин невідповідности сього закона є постанова про винадгородженне присяжних суддів у сумі 3 доляри на день. Через те, говорив суддя, робітний чоловік не хоче служити присяжним суддею та викручується на всі можливі способи, лишаючи сповнюванне сього обовязку тим, які від сього не можуть відпекатися.

НУНҐЕССЕР ВИБИРАЄТЬСЯ В ДОРОГУ ЧЕРЕЗ АТЛЯНТИК.

ПАРИЖ, 3. мая. — Капітан Нунґессер і Франсоа Колі не звертають уваги на ті нещастя, які тепер спадають на летунів, а відбувши пробний пятигодинний лет, готовляться до останної проби, по якій відбудуть подорож через Атлянтик з Парижа до Ню Йорку.

ПІДНОСЯТЬ ХЛІБОРОБСТВО В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 2. мая. — Німецьке правительство хоче забезпечитися перед ввозом споживчих артикулів з чужих країв в той спосіб, що розписує позичку на $50,000,000, яка буде вжита на допомогу хліборобам в цїли піднесення хліборобства.

ВКРАВ ПІВТОРА МІЛІОНА ЗОЛОТИХ.

В ночі з 12 на 13 квітня вкрадено 1½ міліона зол. в уряді почтовім в Королівській Гуті на Шлеську. Вкрав їх почтовий асистент Кароль Кеслер і здається втік до Німеччини.

Почтовий уряд визначив за викриття вкраденої квоти 4%. Але шукай вітра в полі.

ТАК КАРАЮТЬ ЛИХВАРІВ.

В однім з північно-італійських міст засуджено 14 лихварів, що довели до нещастя багато родин, на примусові роботи в кольоніях. З цеї причини лихварі певно дуже невдоволені з фашистівського уряду.

ЯК РУМУНСЬКА ДІВЧИНА ПРОКОВТНУЛА ЧОРТА.

В однім з віденських окультистичних товариств виголосила баронова Василько, відома опікунка славного румунського медіюм, Елеонори Зуґун, відчит, в якому здала звіт з вислідів над медіюмічними питомностями згаданої дівчини.

Як джерело дивних явищ, що діються біля дівчини, уважає баронова свойого роду „внутрішній конфлікт", що повстав з такого припадку. Ще як дванацять-літня дівчинка йшла вона до свойого румунського села через ліс в товаристві хлопця. На стежці лежала монета, а хлопець сказав, що то „чортів гріш". Зуґун піднесла монету, купила за неї цукорків і зїла їх.

Коли її свояки (вона була сиротою) довідалися про те, прокляли її тому, що, по їхній думці, вона проковтнула чорта, румунського „драгу".

І вже на другий день влетіли до кімнати дівчини перший раз каміні. Це явище повторялося щодня. Коли служби Божі, виклинання чорта через священика і прощі до місць славних чудами, не помагали, віддали дівчину до монастиря.

В р. 1925 баронова пізнала дівчину і забрала її з собою до Відня. Явища показувалися дальше. Ріжні предмети без якоїнебудь причини спадали дівчині на голову. В таємничий спосіб зникали предмети, так що їх не можна і до сьогодня знайти. Вкінці появилися на тілі дівчини вкушення і подряпання. Зазначити треба, що шкіра дівчини дуже вразлива і з найменшої причини повстає знак.

Аж до сьогодняшнього дня баронова Василько занотувала поверх 3.000 явищ. Стверджено також автоматичне письмо, яке як автор підписує „драгу". В міру, як якінебудь явища біля дівчини стають рідші, появляються частійші знаки на шкірі.

ДЛЯ КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА 1928 РІК.

Проситься українських лікарів, дентистів, адвокатів, учителів, бизнесменів, як купців, ріел-естейтменів, контракторів, та інших **професіоналістів і підприємців** в усіх містах Злучених Держав, подати свої адреси для поміщення в календарі У. Н. Союза на 1928 рік.

Також просимо подати, де є і як називаються українські **банки, будівляно - позичкові спілки, кооперативи, Народні Доми** й інші підприємства.

Також, де є **українсько-американські школи** з правом прилюдности.

І вкінці усі українські **культурні товариства й інституції** (як музичні школи, хори, театри) і **громадські установи** (клюби, товариства).

Просимо поспішитися з присилкою. Реченець до 30-го мая с. р.

Се в інтересі кождого громадянина і всіх українських установ в Америці, бо імена й адреси будуть подані поазбучно і будуть в руках 20,000 членів У. Н. Союза через цілий рік.

Адресувати:

„SVOBODA"
Box 346
JERSEY CITY, N. J.

Видавництво У. Н. Союза.

ЕПІДЕМІЯ САМОГУБСТВ.

Епідемія самогубств у Львові в першім тижні квітня дуже поширилася. На протязі одної тільки доби поповнено пять спроб самогубства, з яких дві скінчилися смертю. Розалія Кравсівна облилася спіртом в ліжку і підпалилася. Йосиф Ґурек повісився на гаку від лямпи. При вул. Кордецького напилася в намірі самогубства деревного спірту 24-літня Марія Кравсова і поперетинав собі жили 24-літній Валеріян Галушка. Вкінці в заведенню братів Альбертів випив трутину нотований злодій, Станислав Бель, а щоби приспішити смерть, став завдавати собі ножем рани в груди. Кожному, хто до нього наближався грозив, так що треба було привести пожарну сторожу, що його притримала і відставила до ратункового поготівля.

ВИБОРИ НА ПРОБУ.

Як відомо, през. Мосьціцкі розвязав варшавську міську Раду і сього місяця (мая) відбудуться нові вибори. Політичні чинники твердять, що уряд на те розписав вибори до варшавської Ради, щоби на них переконатися про настрої населення Польщі. І думають, що коли варшавські вибори дадуть побіду приклонникам Пілсудского, тоді уряд розпише вибори до сойму і сенату. В противнім випадку з виборами до сойму і сенату буде уряд зволікати. Словом — вибори на пробу.

ТЕАТР ІМ. ФРАНКА ЗАПРОШЕНО НА БІЛОРУСЬ.

Театр ім. Франка дістав від Наркомосу Білоруси запрошення на ґастролі в кількох містах БСРР.

НОВІ КІНО-СЦЕНАРІЇ.

Редакторат ВУФКУ прийняв і надіслав до вищого кіно-репертуарного комітету сценарії: „Січневе повстання", сценарій Затворницького й Френкеля, „Ванька - пометитель" — дитячий сценарій Муха й Лукова, „Доля жінки кріпачки" — сценарій Старицької й Ґрієн, „Хлопчик Мотоль" — сценарій Гричера й Свирського, „Хором" — сценарій Заца, „Угода" — сценарій Йорданського й Ґрінштайна, „Історія однієї ночи" — сценарій Біязи та „На кресах" — сценарій Фальківського і Френкеля (історія боротьби корінного українського населення глухого Полісся з військовими поселенцями).

ДІБРАНА ПАРА.

Посадник міста в Парижі дав цими днями шлюб 77-літньому Ґоделеви і 79-літній панні Ґурдон. Він звернувся при тім до „молодят" з звичайною промовою, дораджуючи їм, щоби були собі вірні і взаїмно себе шанували. Задоволені з промови подруги відійшли по одержанню шлюбу, двигаючи на своїх раменах разом 156 літ.

ВАЖНЕ ДЛЯ НАШИХ АМЕРИКАНЦІВ І РОДИН ЕМІҐРАНТІВ.

Богато наших еміґрантів складало через польські конзуляти або заграничні банки в польських державних банках на ощадність в Почтовій Касі Ощадности доляри і инші вартісні валюти, цебто добрі заграничні гроші. Ті гроші перечислені на польські марки здевалювалися, цебто втратили свою вартість; звідси пішли нарікання вкладників, а що між ними було багато польських селян, що вернули до краю, тож їх посли постаралися у правительства польського про перечислення тих вкладок на золоті. Після урядового розпорядку вже обовязуючого і оголошеного в урядовім Дневнику це перечислення не верне людям усіх грошей, та не зараз, але все таки принесе воно нам хосен, тому треба з нього скористати, та не дати собі виманити тих претенсій, бо певно найдуться такі, що їх схочуть за щонебудь відкупити. Думаю, що наші кооперативи і банки найліпше людям в тім порадять. Само перечислення виглядає ось як: Зложені до 19 серпня 1925 не підняті доляри і инші заграничні гроші перечислюється на доляри по 5 зл. 18 гр. за одного доляра. До того дочислюється 3% за час від 1. мая 1924 до 1. падолиста 1926. На тоті перечислені вкладки дістане їх власник щадничу книжечку. Два рази до року цебто 1 мая і листопада в часі 1928 до 1942 року буде вильосовання і чия книжечка буде вильосована, той дістане за неї повну квоту, на яку вона зістане виставлена. Гроші на цій книжечці не впадуть, бо вона буде виставлена на золоті в золоті, а такі вкладки все мають ту саму вартість.

Д. Коренець,

(„Новий Час").

СУД НАД ШВАРЦБАРДОМ ВІДБУДЕТЬСЯ В МІСЯЦЮ ЧЕРВНИ

ПАРИЖ, 3. мая. — Суд над Шльомою Шварцбардом, убійнику пок. Симеона Петлюри, відбудеться після заяви оборонця Шварбарда при кінці червня б. р.

КИТАЙСЬКІ КУПЦІ ВТІКАЮТЬ З ШАНГАЮ.

БІЛЬШ ЯК 10.000 БОГАТИХ КУПЦІВ СПАСАЄ СВОЄ ЖИТТЄ УТЕЧЕЮ.

ШАНГАЙ, 3. мая. — Диктатура ґенерала Ченґ Кай Шека дається в знаки не тільки особам запідозрілим о комуністичні переконання, але й богатим купцям і банкирам, які не хочуть підпирати ґенерала грошево. Ченґ зажадав нової позички в сумі $30,000.000. Банкирі бояться дати згоду, бо другі воюючі ґенерали заявили, що не признають цеї позички. Супроти непевности і браку всякої ґарантії відмовився підписати ту позичку Фу-Сіао-ен предсідатель Торговельної Палати і один з найбільш впливових китайських купців і промисловців. Через те мусів втікати до Японії, щоби ратувати себе перед арештом а може й смертю. Бо кождої ночі розстрілюють не тільки робітників, але і студентів, докторів і купців.

ЕСПАНІЯ ЗАВЕЛАСЯ НА КНЯЗЮ ВАЛІЇ.

МАДРИД, 3. мая. — Відвідини князя Валії, насліднника англійського престола були причиною великого загального невдоволення. Князя Валії не називано инакше як „Князь джезу". Кажуть, що він дуже американський і англійський, а замало европейський, бо в своїм американсько-англійськім демократизмі забуває на форми, на які особливо в Еспанії звертають особливу увагу.

І так: На велику параду военної фльоти прийшов король і всі ґенерали в парадних мундурах, а князь Валії в цивільнім звичайнім собі убранню. Оглянув один корабель та пішов грати голф, а дальші оглядини лишив королеви і ґенералам. До того не звертав уваги на еспанські красуні і це як кажуть йому пошкодило найбільше в репутації. Що більше, коли кардинал благословив короля і всі клякнули, один князь Валії стояв і мняв капелюх в руках. Всі думали, що він хотів тим зазначити свій протестантизм, а він мав сказати, що не знав, що має властиво робити. Через те і дочки короля не показувалися, бо вони знова великі католички. От такі то клопоти мають тепер королі в Европі і їх діти.

ПЕРЕДАЧА ГОЛОСУ ПРИ ПОМОЧИ ФІОЛЄТНИХ ЛУЧІВ.

РИМ, 3. мая. — Професор Квірімо Майорама мав виклад в Науковій Академії про новий спосіб передачі голосу при помочі фіолетових лучів. Дотеперішні досліди дають дуже добрі результати на просторони 10 миль. При тій новій методі можна повести розмову так, що її ніхто не буде в силі підслухати.

ХОТІЛА ДОРОБИТИСЯ МАЄТКУ В МОНТЕ КАРЛЬО.

МОНТЕ КАРЛЬО, 3. мая. — У Ветимілії приарештовано одну жінку з Австрії, яка приїхала до Монте Карльо, щоби розбити банк, але не при помочі щасливих ставок і гри, але знайшла инший, певніший спосіб. Ото привезла вона зі собою 475 фалшованих стофранкових банкнотів і вимінювала їх в касі на дрібні. Робила це дрібними сумами, але правильно кождого дня. На тім і прилапали її.

1000 ЕКОНОМІСТІВ ПРИЇХАЛО ДО ЖЕНЕВИ.

ЖЕНЕВА, 3. мая. — До міста приїхало вже яких 1000 економістів, з яких одні будуть делеґатами від ріжних країв і народів на міжнародку економічну конференцію а труґі експертами. Яку велику вагу привязують до тої конференції, видно по тім, що Англія і Франція вислали делеґації, з яких кожда має по 60 членів.

В конференції возьме участь Туреччина, а рівнож Злучені Держави і совіти. Через це буде дійсно світова конференція. По вступних нарадах виберуть три окремі тіла, а то для справ торговельних, промислових і хліборобських, які будуть радити окремо. На пленарнім засіданню предложать всі ті тіла ряд резолюцій, які будуть ухвалені і будуть тимсасим свого рода міжнародним економічним кодексом. В той спосіб хочуть довести Европу під економічним оглядом до Злучених Держав Европи.

ЕВРОПА СТОЇТЬ ПОЗАДУ ПЕРЕДВОЄННОЇ ПРОДУКЦІЇ.

ЖЕНЕВА, 3. мая. — Економічна статистика, яку переведено у всіх европейських краях з ініціятиви Ліґи Націй, виказує, що Европа не піднеслася ще під економічним оглядом до передвоєнного стану. В Східній Европі продукція обнимає всего 40% передвоєнної продукції.

В АНГЛІЙСЬКІМ ПАРЛЯМЕНТІ ВЖЕ ТРОХИ ТИХШЕ.

ЛОНДОН, 3. мая. — Сегоднішний день дебат над протистрайковим правительственним проектом пройшов спокійніше. Навіть деякі члени Партії Праці критикували юнію за те, що вживає грошей на чисто політичні цїли та викликує дуже часто цілком непотрібні політичні кризи. Дебата та одначе прибере острі форми по всякій правдоподібности донерва завтра, коли буде говорити премєр Болдвин.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Загравицею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ХТО ЛОМИТЬ ЗАКОНИ

Через кілька тижнів уже нюйорські чистителі чобіт не чистили в неділю черевиків. Хтось їм сказав, що вийшов закон проти чищення черевиків у неділю, і вони перестали чистити, а замісць сього вбралися й пішли до церков, на прохід, чи кудитам. Та послідної неділі вони знова зявилися на вулицях міст нюйорського стейту, бо їм пояснено зі зовсім поважної сторони, що хтось там хотів завести такий закон, постарався вже навіть о предложенне відповідного проекту в стейтовій леґіслятурі, але до ухвалення сього закона не прийшло, бо леґіслятура скінчила своє засідання, заким прийшло до голосовання над проєктом.

Американські ґазети не поминули згадати про сі факти в своїх передовицях, а декотрі з них не забули помянути й факту, що сі „пуцобути" се звичайно чужинці, себто іміґранти. Ся обставина дала їм нагоду заломити руки над їх темнотою. Мовляв, як можуть ті Таліяни й Ґріки жити в сім краю, коли вони не знають закона? Коли вони не знають навіть ріжниці між законом а проєктом закона?

Та одна нюйорська поважна ґазета дає добру відповідь на сей закид, питаючися самих таки американських уродженців, скілько з них знає закони краю, в котрім вони родилися? Кілько з них знає, чи вільно чи не вільно запрошувати до себе людий на партію „повкера"? Чи вільно, чи не вільно дрімати в церкві? Чи вільно ломати соломяні капелюхи в осени другим людям? Чи вільно літати покад чужі доми?

Очевидно, що пересічний американський уроженець не зуміє відповісти на сі питання.

Та глупо патріотичні ґазети переочили ще одну річ у своїх виступах проти „чужинців". Вони забули, що вони власне звичайно послугуються закидом, що мовляв роджені тут Американці виконують послушко всі закони, але „чужинці", себто іміґранти, які законів не знають, закона не виконують. Звичайний примірoм прогибіціоніст тільки рот отворив, а вже й почав про не шануючих американські цакони чужинців та про Анґльо-Саксів, що розуміють значінне закона.

А тут тобі й на! „Чужинець" показує таке пошанованне для закона, що як тільки почув про проект закона, так сейчас став його виконувати, хоч сей проект опісля провалився. Чиж можна відтак дивуватися, що всі ґазетярі, які наговорили про непослух „чужинця" законам, тепер проявляють таке неприємне зденервованне?

МІЖНАЦІОНАЛЬНІ НЕПОРОЗУМІННЯ А КОРИСТЬ З ВОРОЖОЇ НЕОСВІДОМЛЕНОСТИ

(Оригінальна допись до „Свободи").

IV.

Тепер треба нам дещо сказати і про той другий революційний орган **„Західноукраїнської Національнореволюційної Організації"**, іменно про **„Українського Революціонера"**.

Знаємо з власного досвіду на місци, як також зі звісток поміщуваних в самім тім органі, що та Організація дуже гарно поширюється на Західній Україні, зосібна поміж інтелігентною молодю. Ось що пише один зі старших її членів в ч. 8. „Укр. Революціонера":

„З радістю стверджую, що в нашому громадянстві а властиво в молоді начинає заникати байдужність і пригнобленне, що так всевладно запанували були в нашій суспільности. Молодь починає незвичайно інтересуватися революційною літературою і історією нашої визвольної боротьби".

Другий дописник дає ось яку характеристику настроїв серед кращої частини молоді в одній середній школі:

„Що до нас — то робота кипить. Розуміється — все іде дорогою осторожности і холодної розваги. В противнім разі — праця пішла би в нівець. А хлопці-орли! **чекають тільки відплати"**.

Але послухаймо, що говорить сама редакція „Українського Революціонера". Отже в статті: „Соціяльний підклад національної революції" говориться між иншим ось що:

„Кожна суспільна боротьба має своє виправданнє і узасадненнє в сих економічних і соціяльних противенствах, які силою законів природи формують зразу відпорність, а відтак активний наступ поневолених і визискуваних. Се однак не виключає організованої, згори пляново обдуманої, індівідуальної акції, яка надає революції напрям і веде її боєві сили до визначеної мети.

„Не вдаючись в теоретичні міркования на ту тему, хочемо зупинитися на обговоренню **соціяльного підкладу** української національної революції.

„Чому вона національна — знаємо всі. — Національна вона тому, бо західно-українські землі, які по розвалі Австрії і розгромі Росії були зорґанізовані волею самого українського народа в свою національну державу, втратили ту самостійність. Зрадою і розбоєм захопила Польща наші землі і сімміліонова віть українського народу стогне в ляцькій неволі. Українська національна революція, яка зачалася фактично в листопаді 1918 року, на землях по той бік т. зв. сокальського кордону вже в березні 1917 року, не може бути скорше зліквідована, аж мета тої революції, себто повна державна свобода і суверенність українського народа на наших землях буде здобута і закріплена.

„Який-же соціяльний підклад тої революції і чи вага того підкладу дійсно така домінуюча, що від нього залежить побіда сеї національної революції? На які сили опирається українська національна революція і яка її соціяльна програма?

„Не вільно забувати, що більш ніж 80 відсотків українського населення на західно-українських землях се — хліборобські трудові маси а решта — дрібне міщанство, робітницька і трудова інтеліґенція, кість з кости, кров з його крови. Не може бути навіть бесіди про якусь клясову діференцію українського народу, бо ані великих поміщиків, ані сильної буржуазії, які признавалибся до українського народу, серед нас немає. Правда, власники безмежних земельних обшарів, може навіть в більшости — українського походження, але вони самі признаються до польської держави і культури, бо їх предки продали староукраїнську державу Ляхам, закріпостили селянство за ціну своїх кастових інтересів — вони не противилися і не спинювали винищування і насильного польонізовання українських міст, вони самі помагали кольонізувати край польськими мазурськими кольоністами, вони і тепер йдуть на руку державно-польським кольонізаційним плянам, щоби позбавити наші селянські маси самої основи існтовання, себто землі. Тому основною точкою української національної революції є безпощадне вивласненне польських і спольщених поміщиків, передача землі українським селянам, бо та земля була споконвіку його власністю — вона є і буде основою і запорукою української державної незалежности. Навіть якби сталося неймовірне чудо, що польські чи з діда прадіда спольщені поміщики нараз почували себе Українцями, заздалегідь зазначуємо, що українська національна революція безпардонно вимести мусить ту февдальну болячку з нашого орґанізму, тих галапасів-вампирів, які 600 літ здержували розвиток нашого народу і з цвитучих земель, які жили колись своїм самостійним державним життям, зробили кольонізаційні „креси" для польської ворожої експанзії.

„Національна революція сповнить тим самим велике діло: соціяльне визволення західно-українського селянства.

„На тім одначе не кінчиться. Соціяльна підбудова української національної революції опиратиметься не лищ виключно на селянських масах, але й на українському робітництві. Тому прийдеться в першу чергу здобути для української національної держави міста і індустрійні райони західно-українських земель. Українське робітництво мусить звести активну боротьбу за здобуття варстатів продукції і перебрання природних богацтв нутра нашої землі в посідання і заряд українського революційного уряду. Богацтва нашої землі не сміють бути дальше жерелом наживи і предметом експльоатації для чужого капіталу, але скарбницею національного добробуту і маєтком української трудової держави.

„Повна політична й економічна **незалежність і рівноправність** сих двох продуктивних верств українського народу можлива **тільки по побіді української національної революції.** Соціяльне визволення йде рівнобіжно з національним".

Ось таке становище „Українського Революціонера" в справах національних і суспільних і мені здається, що тут нема ані що додати, ані віднімати.

Послухаймо тепер, що каже редакція тої часописи в роковини нещасного 14. марта 1923 року:

„Минає чотири роки від марта 1923 р. За той час свого „суверенного" з ласки Англії, Італії, Японії і Франції панування на західно-українських землях знищила Польща до решти десятиліттями надбане українське шкільництво, зкольонізувала десятки тисячів гектарів української землі, поарештувала, постріляла і замучила тисячі найкращих синів і доньок українського народу.

„Але бажання визволення зпід польського ярма і змагання до власної української державности не вдалося їй і не вдасться вирвати з душі української народної маси. Се бажання росте постійно і запалює святим огнем все дальші і дальші круги.

„Бо поруч заспаних, заляканих, апатичних інтеліґентів і псевдоінтеліґентів, поруч хитрунів з деяких партійних жолобів, що міняють свою барву і партійні кличі відповідно до часу, обставин і публики і вічно вслухуються в напрямі вітру з варшавського Бельведеру, є еще і друга українська інтеліґенція, що стоїть при народніх масах на сторожі державницького ідеалу; є ще молодь зі всіх суспільних верстов, що відкинувши „ідеал" приспособлення до реального життя і його вимог, до вигідчі посад, до почестей і слави (?) — перейшла в підпілля, в гущавину народніх мас, приготовляє і орґанізує нові кадри до боротьби за визволення західно-українських земель з кайдан чужих окупацій і за здійснення української державности на всіх українських землях. І та нова революційна верства поведе нарід до боротьби і побіди.

„Стій твердо і завзято, український революціонере, при своїм ідеалі, в запалі, посвяті і невтомности роби далі своє діло, буди присвано національне сумління, власним примірoм відваги, сміливости і очайдушности в хвилях небезпеки загрівай других, орґанізуй, говори і кричи криком народнього болю до байдужних і **роби те велике діло,** в якого висліді буде подерте „рішення" потентатів світа на шматки, а **вражий Лях спиниться за Вислою і Вислоком на своїм пісковинню".**

Ось якими палкими, завзятущими словами звертається редакція „Українського Революціонера" до своїх прихильників і я свято переконаний, що ті слова відозвуться грімким гомоном і по другім боці Атлянтійського океану, у серцях наших американських іміґрантів та викличуть у них горяче бажаннє допомогти тому революційному рухови проти польської перемоги.

А поміч ту легко виконати через надсиланнє **добровільних датків на Боєвий Фонд** Західно-української, національно-революційної Орґанізації та через надсиланнє передплати на її орґан „Українського Революціонера" (одного доляра річно). Надсилати треба до редакції „Свободи", а вона вже буде знати, кому зібрані гроші далі переслати. — Кождий присилаючий най подасть докладно свою адресу а заразом і прибране прізвище (псевдонім) під котрим його дар чи передплату мається оголосити в „Укр. Революціонері". Та орґанізація задумує видати також цілий ряд брошур, в котрих подасть практичні поради, як робити тайну, „підпольну", конспіративну роботу. А робота та не легка, так як наші люди призвичаїлися були за покійної Австрії робити всьо явно та голосно. Тепер, під Польщею — мусить окрім явної роботи розвиватися і робота тайна, революційна, а нашу суспільність треба допераа учити тої роботи. Зосібне — наші люди не уміють держати язика за зубами а така вдача є для кождої конспірації (заговору) не лише шкідлива, але просто убийча.

Одним словом: треба допервa виховувати нове покоління революціонерів, треба допервa вчити суспільність нашу тих всіх революційних засобів і підступів, що їх випробували революціонери других народів, як ось російські та таки і польські. Іменно сам Пілсудскі і його давна революційна партія „пепесовці" зібрали на тім полі велику практику, і власне їх досвідом повинна передовсім користуватися „Зах. Укр. Нац. Рев. Орґанізація" (ЗУНРО). До того однак треба мати відповідні засоби матеріяльні і тому поміч наших американських братів є тут так дуже пожадана.

Мушу тут піднести, що і Пілсудскі та його пепесовці діставали матеріяльну поміч головно з Америки. Наслідки тої помочи бачимо на власні очи: Пілсудскі та орґанізований ним леґіон причинились головно до воскресення Польщі, дарма, що вона тепер і сама утискає другі народи, а межи ними і нас.

Але тепер виринає еще на верх ось яке питанне:

А чомуж ми самі далися взяти Полякам за чуб? Тут вже лиш **наша вина** і ми мусимо **змити її новою гарячою і повною посвяти революційною роботою.**

Наші браття в краю жертвують не лиш свою працю, але і **свою свободу, а навіть життя!**

Найже Американці бодай грошима допоможуть тій нашій визвольній, революційній роботі в Ріднім Краю!

—o—

На кінци мушу повернути до первісної теми отсих статтей.

Боротьби між націями полягають передовсім на непорозумінню. Коли би Поляки були добре поінформовані, коли би не поводилися своїми націоналістичними фантазіями і манією великости, тоді легко би прийшли до переконання, що загрожені з заходу **60** міліонами Німців а зі сходу **50** міліонами Українців та Білорусинів, вони, — найбільше **18** міліонів — ніяк вдержатися не можуть. Вони вправді числять на те, що Українці та Білорусини еще своїх цілком самостійних держав не мають, і що їм — заки прийде до цілковитого эконструовання тих двох нових держав — удасться еще який міліон Українців та Білорусинів зпольонізувати і якнайбільше їх земель своїми „осадніками" зкольонізувати. Але Українців і Білорусинів далеко більше річно родиться ніж дається зпольонізувати — отже се прямо пуста робота з ляцького боку.

Ціла надія Поляків лежить на порозумінню з Москвою, котра також є ворожо настроєна до самостійницьких змагань Українців та Білорусинів. В тім напрямі робить багато в Москві польський посол Патек, та тут стоїть йому на перешкоді бюрократичний устрій самої Польщі.

Ми, Українці, мусимо насторожити вуха на всі боки, бо старий Андрусівський договір з 1667 р., повторений в Ризі 1920 року, властиво істнує і тепер, лише що Поляки хотіли би його закріпити новим пактом „неінтервенції", бо бачать, що і на Великій Україні росте горяче бажанне: визволити західно-українські землі.

Як тепер справи стоять, то нам може прийти на поміч лише нова війна, до якої хоче пхнути Польщу Анґлія, загрожена большевиками в своїх азійських інтересах.

Та се вже инша справа і вона вимагала би осібного, основного обговорення.

У всякому разі — мусимо собі здати з сего справу, що назріває і готовиться до вибуху нова велика війна, і що ми мусимо бути на кождий випадок приготовлені.

Те приготовлення нашого пароду на Західній Україні пере-

Василь Бобрів (Смутний).

РУЇНА.

(Спогади звичайного старшини).

(17)

— Де?

— Вон там, — вони показали на мене.

— То син, хорий на тиф.

— Іш ти! Образований, богатий. Часи (годинник) у нєво, портабак. Хороший сінок.

Баба моя зрозуміла враз, по що вони приїхали.

— Зараз, люде добрі, сметани внесу, та паляницю свіжу. Зачекайте трошки.

— Харашо, падаждьом, — на цей раз відповів другий з малпиними щелепами та рябим обличчам, наче чорти на ньому горох молотили.

— А ти собирайся.

— Куди? — питаюся.

— В Ново-Миргород, на суд!

— Добре, — кажу, але продовжую лежати. Думаю, хай тут забивають, а в місто я не поїду. Будь, що буде.

Внесла тітка їм сметани, накришила сира, поклала бохонець хліба й відійшла в кут, наче чогось чекала.

Якийсь час було тихо. Чулося голосне сьорбання азіятів, та тріск сирого дерева в печи. Тишу перервав ближній сусіда.

— Здорові були в вашій хаті. Що, Панфил приїхав?

— Та де. Людей военних занесло до нас. Ох:

— А звідкіля будете служиві?

— Революціонного, красного флота.

— А чогож ви тут, а не у флоті? Може набор братимете?

— Нет, ми члени совета робочих депутатов города Ново-Миргорода.

— Виборні, значить?

— Ну, конешно.

— А хто же вас вибирав? — почувсь раптово новий голос.

То вступив другий сусіда до хати.

— Народ вибирал.

— А якої ви губернії?

— Тепер всьо равно какой. Россія одна — матушка.

— Угу... — промимрили, наче по команді дядьки. — А яким це вітром вас до нас занесло? Може вибори робить? — цілком глузливо, продовжував другий сусіда.

— Приехали вот за етім молодчіком.

Тим часом у хаті зібралося вже чимало людей, тай під вікнами чатували, зазираючи крізь мерзле скло. Я зрозумів усе.

— Ну, адевайся. Поедем.

Я й без того убирався, передбачуючи кінець. Матроси встали з наміром взяти рушниці, але дядьки загородили дорогу.

— Постійте трохи, побалакаємо ще!

— Нам некогда, товарищи! Ей ти, готов?

— На кого це ти тикаєш, свинота. Чи тебе у флоті не вчили, як поводитися зі старшими? — За цими словами передній матрос поточився під здоровенним кулаком якогось селянина. Зчинився ґвалт, всі хотіли „приложитися". Господиня моя наробила галасу.

— Забирайте цих розбишак з моеї хати! Досить буде, що сметану поїли, щоб їх порозривало, а то ще й паскудитимете мені хату.

Цей ґвалт трохи прохолодив розлютованих дядьків. Матросів поволокли до сборні.

— Ходіть і ви з нами, — звернулися до мене.

Майже все село висипало з хат подивитися. Забігали на перед; деякі баби, забігши, плювали в лице. Матроси пробували щось говорити, але міцні удари „обрізів" примушували зачинити хайло.

Довго гомоніли біля зборні, ніяк не відшукаючи кари.

— Повісить бісових душ! Бач, Ироди, звикли до душогубства.

— Що там вішати, пустив по кулі от все...

— Якраз Кулі гроші коштують, тай не варті вони кулі. Де козак? Хай козак скаже, що робить.

— Це справа ваша, панове — звернувсь я до людей, — що хочете, то й робіть.

Що ще страшніще може бути, ніж самосуд. Самий акт, дурниця, але до того, що мусить людина пережити, дивлючись на цю стоголову звірину. Галас продовжувався. Раптом чийсь верескливий голос покрив гамір юрби.

— Вони ж матроси, люде добрі?

— Матроси.

— Люблять плавать?

— Та певно. Флоцькі.

— Так під лід їх Иродів анахтемських!

— Під лід, під лід! — загуло, й зараз же потягли „красу та гордість русской революції" до ставка. Хутко прорубали полонки, наче боячись, щоб хтось не перешкодив. Матроси мовчали, розуміючи, що милости не буде.

— Роздягайтесь каторжні... — й недочекавшись, зачали рвать „кльоши" та шкіряні куртки, луплячи чим попало куди вгледіли.

За кілька секунд шубовснуло раз потім другий — я зрозумів, що чекістів не стало. Юрба розходилася весело гомонячи, наче після церкви. Вийшовши на гору, я оглянувся. Двоє людей великими шостами штовхали під лід.

Спитався селян, що йшли поруч.

— То штовхають, щоб не виринули, бузувіри. Вониж матроси.

XI.

Того ж вечора зібралися дядьки до мене в хату на раду.

Ясно було, що Москалі не подарують „загибелі своїх лицарів" і мусітимуть шукати пропажу, тай нічим ми не були гарантовані, що між нами не найдеться якогось доносчика, хоч і не сподівалися. Я ломав собі голову над поводженням дядьків з матроснею й не міг додуматися. Велика хата не вміщувала всіх бажавших бути присутними на раді.

— Будемо вартувати й як хто загляне до нас, тут йому буде й амба, — горячкувато змагався переконати староста, ще молодий, яких тридцять пяти років чоловік. Я мовчав, даючи повну ініціятиву, непевний та не бажаючи показати, що мене іменно більше цікавить. Треба було лишатися загадкою для цих простих на вид, але хитрих дядьків. Нарешті після довгої безглуздої балаканини якось майже разом замовкли, обернувшись очима до мене. Треба було говорити. Плян у мене готовий був давно, повинно було лише зацікавити та виконати.

На мою думку треба було зорґанізувати справжню військову частину з гарматами та кіннотою. Поволі, детально, розжовуючи кожний пункт, я виклав мій плян селянам. І щож — селяне одноголосно без дискусій приняли мою пропозицію, а мене вибрали атаманом. Ніколи в світі не мислив бути такою персоною і от прийшлось. Не даром мудра приказка каже: у життю, як на довгій ниві.

В першу чергу перевели реґістрацію. Виявилось, що піхоти т. є. людей здібних взяти кріса, було біля трох соток, вісімнайцять гарматчиків та вісімдесять кіннотчиків.

Рушниці були, сідла, шаблі та коні також, ще з великої війни поприносили з собою додому, лише гармат бракувало. Але знайшлися такі, що тут же на нараді вже язиком брали в полон гармати червоних. Другого дня була неділя й користуючись з того виладналися повстанці. Розбити на сотні та чети не заняло багато часу. Далі вибрали командірів і курінь був готовий. Пізніще зібралися самі командіри на нараду, умовилися відносно трівоги, кличів та відгуків, розпреділили чергу чат і життя потекло як завше. За матросами ніхто не питався, село заспокоювалося.

(Дальше буде).

водить в життє ЗУНРО і наш **заграничний центр** під проводом президента **Петрушевича.**

Америка не сміє полишити тої великої роботи без помочи, бо инакше взяла би на себе **величезну відповідальність перед історією, перед будучими українськими поколіннями!**

—o—

Не є нашим обовязком ані не лежить в нашім інтересі інформувати наших ворогів про правдивий стан річи; навпаки, для нас є користним, коли вони його знати не будуть.

На хвилю блиснуло було в польських головах під впливом першого числа „Сурми". Най подумає редакція „Українського Революціонера" над тим, чи має їм блиснути еще раз і чи не треба би вислати до редакції „Ілюстрованого Курєра Цодзєннего" також якого крепкого числа і тої революційної часописи. — Най Ляшки знають, що се не жарти, най не друть дуже носа до гори, най зпустять троха зі своєї самопевности. Най не тішаться дуже, що знову зловили якогось студента, которого підозрівають о убійство Собінського.

При дальшім консеквентнім переведенню тайної нашої революційної організації — сотки Собінських мусять наложити головами, а суспільність наша добре організована у конспіративних кружках і товариствах буде приготована на всякі евентуальности в міжнародній політиці і не буде дивитись на нові події у всесвітній політиці як теля на нові ворота.

Не забуваймо, що **ні один народ в Европі не визволився без тайних революційних організацій та товариств, і без матеріяльної помочи своїх земляків в Америці.**

Земляки — памятайте на се!

Іван Наконечний.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Витинки з газет надіслали: гр. Д. Яремко, Канзас Сіти, Канзас.

Іл. П-ус. — Ну, і що страшного сталося, що не була поміщена? Невжеж Ви богато стратили, що сіли раз у своїм житю й попробували написати допись, а вона не пішла? Чи Ви навчитися ходити, як тільки раз стали ногою на землю? Чи не треба було нераз упасти, і встати, і знова пробувати? — Зарікаєтеся тепер, що не будете вже більше писати, бо Вам не поміщено першої Вашої дописи, яку Ви в своїм життю написали. Заховуєтеся, як пещена дитина, яка не може знести малої, пустої невдачі. Що булоби з Вами, якби Ви, впавши при першій пробі ходження, були сказали собі, що вже більше ходити не будете? І якби так сказав собі кождий, — хто властиво ходивби або взагалі навчився чого? Редакція знає кількох дописувателів, яким уже відкинено не одну, а десять дописий, а вони все ще далі пишуть і пишуть. І певно, що вони колись виробляться і будуть добрими дописувателями, бо й у сьому, як у всьому другому, успіх приходить тому, хто має силу пробувати богато разів.

КИТАЙСЬКА НАРОДНЯ ПІСНЯ.

Я возом їду з міста до східних воріт.
Здалека бачу там цвинтар на північ [під мурів.

Трепети білі тріпочуть, шепочуть,
А пінії й кипариси мріють здовж доріг.
В землі лежать люде, що давно по- [мерли,

Ах, чорна, чорна довга ніч, що їх взя- [ла в обійми —
Глибоко гень під жовтими джерелами
Літ тисячі лежать, не проснуться вони.
Разврaз чергуються по собі і світло і [темрява,

Літа зникають мов роса —
Життя людини — коротка гостина —
Не трівке так воно, як кремінь і криця.
Святець і мудрець всі ловляться мов [мухи,
Як хочуть харчами здобути безсмертя,
Багато рабами стає тільки зіль —
Тож краще нам добрії вина спивати
І нашії тіла в одяги вбирати
Із атласу тай шовку.

Переспів Я. В—ка.

ТКАЛЯ.

(З китайських поезій).

(Цілий світ зацікавився тепер Китаєм. Часописи щодня приносять звідомлення з военного терену, головно біля міста Шангаю. У тих вістях говориться про побіди зглядно про невдачі ріжних генералів, яких імена чужинцеві тяжко затямити. Тут подаємо в перекладі китайську сучасну поезію — наскільки такий скрик можна назвати поезією. Поезія ця вдаряє наче грім із захмареного неба, що тепер нависло над Китаєм).

Моя старша сестра ткає сукно,
Мій старший брат продає сукно,
Продає сукно та купує риж,
Щоб голодний шлунок наповнити.

Моя старша сестра ткає сукно,
Мій старший брат продає сукно,
В найменшого брата подерті штанята,
Немає сукна на латки.

Моя старша сестра ткає сукно,
Мій старший брат продає сукно,
Хто купує сукно?
Дука, що живе осьтамки.

Дома ткане сукно грубе,
Заграничне сукно мягке,
Заграничне сукно дешеве,
Богатому дуці до вподоби воно.
Ніхто не хоче дома тканого сукна.
Браття та сестри з голоду вмирають!

(Переклав **Я. В.**)

НАШІ АРҐУМЕНТИ

Без реклями не пійде ніяка справа. Отже й ми робимо пропаґанду і маємо на се такі арґументи, яких не всилі ніхто опрокинути. От наприклад: 1. Купуй землю, бо земля не може бути безвартісна! 2. Ґрунта НОВОЇ УКРАЇНИ лежать майже на передмістю великого світового центра Ню Йорку. Те, що сьогодня є селом, або фармою, буде незабаром передмістем, а що сьогодня є передмістем, завтра буде містом. 3. Купи кусник ґрунту, то будеш міг хоч на нім певно поставити ногу і сказати гордо: „Се моя земля"! 4. Не хочеш купувати для себе, купи для своєї дитини. Се ліпше, ніж зложити для неї гроші в банку, бо земля за кілька літ принесе їй подвійну ціну. 5. Хочеш колись їхати до краю, можеш якраз відпродати землю на НОВІЙ УКРАЇНІ зі зиском і їхати до краю з грішми. 6. Передівсім купуй площу під будову дому і будуй дім. В краю найбіднійший зарібник мав дім, а Ти в Америці ходиш без дому і „муфуєш". 7. Під носом маєш повно праці. Чому не осідати в здоровій околиці і працювати на свіжім воздусі? 8. Пощо мучиш своїх дітий по міських закамарках, чому не даєш їм сонця на НОВІЙ УКРАЇНІ? 9. Приходи з капіталом на НОВУ УКРАЇНУ, закладай свій бизнес. Вже тепер, так як є, можна там заложити ґазолінову стацію, ґараж, готель, реставрант, і т. п., бо сотки автомобілів переїздять головною дорогою і останов-ляються перед летничим полем. 10. Є лише одна НОВА УКРАЇНА, де є улиці з українськими назвами і де осідають самі Українці. Хочеш мати за сусіда Українця, або призвичаїти дітий говорити своєю рідною мовою та оставити їх на будуче Українцями, осідай на НОВІЙ УКРАЇНІ. І т. д. Чи може неправдиві арґументи?

На тій підставі ніхто з тих людий, що хочуть дійсно осістися на НОВІЙ УКРАЇНІ не буде міг ніяк оправдатися, чому він не йде на НОВУ УКРАЇНУ.

І на пів міліона Українців в Америці знайдеться тільки охочих, які схочуть осістися і заложити своє життє на НОВІЙ УКРАЇНІ.

ЗАКЛЮЧЕННЄ: Коли Ти заінтересований НОВОЮ УКРАЇНОЮ, ДОКАЖИ СЕ ДІЛОМ: або сам осідай там, або порадь свому другови там осісти.

А за всякими вказівками, мапами, цінниками, плянами, заходи або пиши до:

ZAHAY

GLOBE SERVICE & REALTY CORPORATION

30 EAST 7TH STREET, NEW YORK CITY

Tel.: ORCHARD 6968. ВАСИЛЬ ЗАГАЄВИЧ, президент.

(Огол.)103

ПОПУЛЯРИЗУВАННЯ РОБОТИ УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ НАУК.

На недавньому засіданні Академії Наук, за участю Наркомосу України Скрипника виступило богато академиків.

Академик Кримський підкреслив, що за кордоном нашу Академію вважають за більшевицьку. Академик Плотників ствердив, що наші академики бажають працювати на користь радянської держави.

Потім виступив Скрипник.

Я дуже шкодую, заявив Скрипник, що про велику роботу Академії так мало знають широкі трудящі маси Радянського Союзу. Вони знають про існування Академії Наук, але не знають охоплення роботи та її великих досягнень.

Через це перед Наркомосвітою стоїть завдання вжити заходів, щоб наша Академія не тільки якістю та обсягом своєї роботи, але й справді стала загально-народнім шляхом ознайомлення з її роботою для робітників і селянських мас.

Щодо української культури історія покладає на Наркомосвіту і уряд завдання зосередити увагу так уряду, як і робітничеселянських мас на цій ділянці нашої народньої творчости. Наркомос вживе заходів, щоб по змозі матеріяльно забезпечити Академію, вам треба звернути увагу на те, щоб завести звязок з широкими робітничеселянськими колами, поєднати наукову роботу УАН з економічною і політичною роботою нашої держави для справи будівництва соціялізму.

Комісія Заходу й американознавства при УАН надіслала запрошення французьким письменникам Юамель й Жордону, що тепер перебувають у Москві, прибути до Києва та виголосити відчити.

Історична секція Академії Наук виготовила до друку чернигівський збірник з матеріялами до історії, фільольогії, мистецва й соціяльногї Чернигівщини. Подається матеріяли про палеонтольогічну добу на Чернигівщині. В свій час про що до бу читав доповідь в Парижі та Женеві відомий український учений Федір Вовк. В збірникові буде велике число ілюстрацій.

Відомий італійський математик, професор римського університету Чівіта повідомив у листі неодмінного секретаря УАН академика Кримського, що робота київського математика академика Граве викликала велике заціклавлення в математичних колах італійських учених. Проф. Чівіта просить надіслати йому останні роботи щодо фізико-математичного відділу УАН.

Президія УАН одержала від організаційного бюра Х. міжнародного конгресу зоольогів запрошення виділити делегатів від Академії на конгрес. Конгрес відбудеться 4—6 вересня цього року в Будапешті.

З ініціятиви Укрнауки в травні в Києві відбудеться зїзд музейних діячів. На цьому зїзді складатимуть підсумки минулої роботи музеїв і накреслюватимуть плян дальшої роботи.

Київський біольогічний інститут тепер виконує надзвичайно цінні наукові роботи. Інститут робить досвіди щодо дослідження закономірности ембріонального і постембріонального зростання. Ці спроби можуть мати велике значіння для сільського господарства.

ЯК ПОВСТАЮТЬ „НОВІ РАСИ".

На Тихім океані, далеко від суші і від більших архіпелягів є два острівці вулканічного походження, Норфольк і Піткерн. Населення обох островів не належить до ніяких зі знаних рас; творить радше власну расу, що повстала мабуть наслідком схрещення англьо-саксонської раси з Маорами. Мешканці островів Норфольк і Піткерн е великого росту і могучої будови тіла. Риси їх лиць наближені до арійського типу, рівночасно виказують деякі прикмети инших рас. Цікава є історія відкриття обох островів. У 1877. році виїхав із Англії на Тихий океан корабель „Бавнті", що належав до англійської военної фльоти. Капітаном корабля був Бліґ. Корабель зміряв до островів Тагіті, відки за якийсь час мав відплисти до Антилів. Тримісячний побут у Тагіті вплинув деморалізуючо на залогу корабля і вона не виявляла найменшої охоти покинути гарну, просто чарівну підзворотникову природу. З великим трудом удалося капітанові Бліґові намовити моряків вертати на корабель. Дальша подорож відбулась у дуже некорисних умовинах, бо залога корабля вельми нерадо виконувала прикази своїх наставників. Від першої хвилі грозила небезпека отвертого бунту здеморалізованих моряків. По дорозі часть моряків дійсно збунтувалася. При першій нагоді під проводом стерника Флечера покинула корабель. На малім рятунковім човні збунтовані моряки звернулися до берегів суші, але небаром наслідком бурі втратили оріентацію. Після кількаденної блуканини по морі моряки причалили до берега скалистого острова. То був остров Піткерн. Але як побачили, що життя на цьому острові не дуже було би вигідне, постановили після кількаденного побуту пуститися в дальму подорож. Але перед відіздом схопили кілька гарних жінок тубильців і з ними поплили в північнім напрямі. За кілька днів причалили до острова Норфольк. Тут висіли тай почали нове життя. На романтичнім тлі прийшло небаром між новими мешканцями острова до поважних конфліктів, а навіть убивств. По якімсь часі моряки дослівно повибивалися, а при житті остався лише їх провідник Флечер. Але він не був сам: разом із ним було на острові 12 Маориток і чимала громадка власних дітей і померших товаришів. Флечерові не оставало тепер ніщо инше, як статися патріярхом нового роду. Посвятився тому вихованню численого потомства, при тім працював над удержанням цілого роду. Не треба думати, що то була праця занадто тяжка, бо в благословеннім підсоні Норфолько земля без праці дає все, що людям потрібне до життя. Після смерти Флечера потомство його осталося на острові а збільшуючися автоматично, з часом перемінилося в невеличкий народець. Часть того народу виеміґрувала пізнійше на остров Піткерн. Етнографи ствердили, що мешканці обох островів богато інтелігентні, обичаї їх лагідні і прості. Управу островом виконує адміністраційна рада, що складається з 12 найвизначнійших членів народу з англійським урядовцем, іменованим ґубернатором Нової Зеляндії на чолі.

ЯК ЇДЯТЬ КИТАЙЦІ?

Нераз читали ми, що Китайці їдять ластівячі гнізда, миши, плавці акули, бамбусові паростки, екзотичні мушлі (в смаку наче телятина), зерна льотоса, губки з дерев і т. д. Дивно воно виглядає людям иншої національности, але може воно й не таке дивне, коли робить се чотириста міліонів народа.

Богато подорожних описують, що вони почувалися просто невільниками, коли приходилось їм день за днем обідати при китайському столі з Китайцями. Перший з чужинців, що їв у Китайців, був мабуть славний подорожник Марко Польо. Він їв також палочками. Наш спосіб їдження має ще ледви 300 літ. Китайський Бог зна який старий. Якими палочками їв Марко Польо? Чи гранчастими, як то ще нині їдять Японці? Чи круглими, як нині Китайці? Деревляними? Зі слоневої кости? Чи зі звичайної кости? З срібними ручками? А як уже був гостем Кублая хана, знав орудувати палочками, як нині хіба китайські ґенерали. Ціла штука схопити страху палочками, обчислити, як сильно треба натиснути. Кождий бере не вяжучись. Господар зникає у гурмі гостей. Кождий бере зі спільної миски при круглому столі. Бо малі-малесенькі тарілочки, що перед кождим стоять, то неважне. Кусок іде відразу до уст. Одна страва не стоїть ніколи на столі; від двацять зачинається. Та кождий може вибирати собі страву, яку сам захоче. А страви йдуть що хвилі. Кождий сягає до спільної миски, але скільки тих мисок! І кождий може собі мішати страви, як захоче. Їдять прим. відразу два роди коропа: вареного і печеного, зупу з хризантемів, звану „гаряча печ".

В Китаю є сорок славних кухонь, 40 тисяч признаних страв, стількиж букв китайського письма. Є й мандрівні кухні на вулицях, з деревом, порцеляною. Тай бідний „кулі" старається їсти ріжні страви, тому їсть свій риж на чотири способи приправлений. І після такого обіду встає він так як багач після сорок страв. Рижове вино майже не входить у рахубу. Після обіду гості зараз розходяться. Бо й що ліпшого можна зробити?

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

ВУДГЕЙВЕН, Н. Й. Тов. Вільна Україна, від. 200, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, дня 8. мая. Проситься ласкаво членів зійтись о годину скорше, то є о 6.30, тому, що маємо полагодитисправи мітінґові а відтаку відбудеться проба аматорів. — Волод. Цісик, предс.; Денис Великанович, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324, повідомляє, що звичайний мітінґ відбудесь о год. 3-ій попол., в неділю, дня 8. мая, в гали Укр. Громади на 23-ій і Бравн ул. Проситься всіх прибути, бо є важні справи до обговорення і докінчення справи ювилею, котрий відбудеться 29. мая. — Никола Самбір, предс.; Іван Слободян, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. „Єдність", від. 163, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 8. мая, о годині 1-ій пополудни в Клюбі Тов. Укр. Амер. Горожан, 847 Н. Френклін ул. Проситься проситься привести нових членів; будемо принимати без вступного. — Григ. Фрайт, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, подає до відома всім своїм членам, що мітінґ відбудеться в суботу, дня 7. мая, о год. 7-ій вечером, в гали під ч. 435 Мейн ул. Обовязком є кождого члена явитись на сей мітінґ і вирівнати свої вкладки. Також проситься членів привести зі собою своїх товаришів на нових кандидатів. На мітінґу будеться принимати в члени без вступного. Тож користайте із цеї нагоди сейчас, щоби потім не було запізно. — В. Григорчук, предс.; М. Сас, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 292, повідомляє своїх членів і членкинь, що збори відбуваються кождого місяця в другу неділю по першім. Слідуючі збори відбудуться в неділю, дня 8. мая. Проситься всіх членів, щоб численнійше приходили на свої збори, бо як буде так далі тягнутися, то відділ буде змушений суспендувати таких членів, що не приходять на мітінґ. — Волод. Візничак, предс.; Петро Лобур, писар рек.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 8-го мая, в Укр. Народ. Домі, о 1-ій год. пополудни. Проситься всіх членів явитись і принести гроші за спродані тікети і нерозпродані книжочки. — Г. Степанек, фін. секр.

ЛУДЛОВ, МАСС. Тов. ім. Ів. Франка, від. 253, повідомляє всіх своїх членів, що мітінґ відбудеться в суботу вечером, дня 7. мая о год. 7-ій. На сей мітінґ кождий член обовязково має явитися, бо є важні справи до полагодження; буде справа посвячування прапорів. Неявившийся член підлягає карі після статута. — В. Босик, секр.

БОСТОН, МАСС. Дружина кн. Данила, від. 238, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 8. мая, в гали церковній під ч. 136 Arlington St., зараз по Сл. Божій, кождий член є обовязаний прибути на сі збори і вирівнати свою місячну вкладку найпізнійше до 21-го дня кождого місяця. Котрий член опізниться або забуде, з ним поступиться після статута У. Н. С. Кождий член повинен памятати, що мітінґи відбуваються кождої другої неділі в місяци. Хто ще не стоїть в У. Н. Союзі, а хоче вписатися, нехай прийде на сі збори, бо будемо принимати без вступного. — Ілія Чопек, предс.; Йосиф Панас, кас.; Петро Музика, секр.

ВЕСТ ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Згода, від. 62, подає до відома, що мітінґ відбудеться в неділю, дня 8. мая, в год. 3-ій пополудни, під ч. 6177 Гленмор Евню. Кождий місцевий і позамісцевий член має явитися на сім мітінґу, бо є важні справи до полагодження. Неявившийся член підлягає карі після статута. Довгуючі члени, коли не вирівнають своїх залеглостий, будуть суспендовані. — Антін Пашук, предс.; Петро Кокодинський, кас.; Олекса Турінець, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Свобода, від. 194, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться дня 7-го мая. Кождий член повинен явитися, бо маємо важні справи до полагодження. — Н. Лесюк, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ